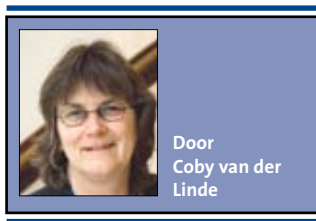

Staat van de Unie

De hoogste ambtenaar van de EU, José Manuel Barroso, verwaardigde zich om een heuse Staat van de Unie uit te spreken in het Europees parlement. Ik kom er niet uit of ik dit een koddig geval van zelfoverschatting moet vinden of een moedige poging om de politieke armoe in Europa te maskeren. In ieder geval dreigt hij dit jaarlijks te gaan doen. Zolang de toespraken dezelfde inhoudelijke gehalte hebben als de eerste, lijkt het me een wat grote naam voor een tamelijk onschuldige opening van het bureaucratische en parlementaire jaar. Een echt Brussels ondersje van vlees noch vis. De Amerikaanse president Obama hoeft nog niet te vrezen dat hij de loef afgestoken wordt door een orakel aan deze zijde van de oceaan.

Door
Coby van der
Linde

Positivisme

Nalezing van de toespraak biedt weinig concrete aanknopingspunten hoe het nu echt staat met de Europese Unie. Een gebruikelijk op-de-borst-klopperij wat ze in vage bewoordingen dan zo goed doen en geen woord over tekortschietingen van het beleid. Aan de crisis in Griekenland wordt alleen in abstracto gerefereerd, net als veel andere onderwerpen, waardoor alleen gelouterde Brusselse intimi nog begrijpen waar het over gaat. Echt gemakkelijk wordt het als hij

oproept dat de EU meer moet doen om een belangrijke rol te spelen op het internationale toneel en de plaats op te eisen waar het krachtens zijn economisch belang recht op heeft. Hij noemt de strategische partnerships die gestalte aan het krijgen zijn, maar met wie en hoe zegt hij niet. Een verwijzing naar een trans-Atlantische agenda voor groei en werkgelegenheid was een mysterieuze nieuwigheid. Als fervent lezer van de Financial Times had ik hier nog niet van gehoord en toch echt de indruk gekregen dat de Europese landen en de VS op een heel ander spoor zaten wat betreft aanmoediging van de groei, begrotingsbeleid en schuldsanering. Een verwijzing naar betrekkingen met belangrijke buurlanden in het Oosten en/of grondstoffenproducerende landen miste in zijn relaas, evenals de ontwikkelingen in Azië.

Eurospeak

Ook een visie op de veranderingen in de krachtverhoudingen in de wereld is niet te ontwaren, zodat het lastig is om zijn optimistische opmerkingen over de rol van de EU hierover ook maar enigszins te kunnen plaatsen. Het verschuiven van de economische dynamiek naar Azië heeft voorwaar toch consequenties voor de EU-economie. Gelukkig noemt hij klimaat en energie ook, een terrein waar we iets meer voeling mee hebben, maar ook hier blijft het bij gemeenplaatsen over efficiëntie, verbindingen en groene werkgelegenheid. Ik kreeg er in ieder geval niet echt een adrenaline-stoot van. Op dit terrein heeft hij in het verleden toch wel eens termen gebezigd als een nieuwe industriële revolutie, waardoor de ver-

wachtingen deze keer misschien te hooggespannen waren. Zijn opmerkingen over Kopenhagen vond ik ronduit verwarrend, maar misschien lag het aan de vertaling van de toespraak. We zijn tenslotte een unie van mensen waar slechts een handjevol zijn moedertaal spreekt en waar Babylonische spraakverwarringen gemeengoed zijn in het zo langzamerhand gangbare Euro-speak.

Wij

Barroso heeft als voorzitter van de Commissie gewoon zijn plannen voor het jaar nog eens toegelicht. Daar is niks mis mee. Het probleem zit hem vooral in de titel van de toespraak, in plaats van te spreken over zijn werkprogramma heeft hij er iets gewichtigs van willen maken door te verwijzen naar de politieke rede aan het begin van het jaar in de VS. Maar omdat Barroso geen regeringsleider of president van de EU is, kan en mag hij geen politieke uitspraken doen. Doet hij dat toch dan is zijn mededeling om jaarlijks het parlementaire jaar zo te openen vast en zeker een kort leven beschoren, omdat zijn politieke meesters daar een stokje voor zullen steken. Overigens is het aantal keren dat Barroso het woord 'ik' gebruikt in

plaats van 'wij' zorgelijk, waardoor ik toch neig naar koddige zelfoverschatting. De EU is wij, anders wordt het echt nooit wat.

En dan?

De staat van de unie is, in tegenstelling tot wat beweerd wordt, wel zorgelijk. De veranderingen in de wereld voltrekken zich in een snel tempo. De financiële en economische crisis heeft Europa hard getroffen. Een politieke verklaring welke richting de EU op wil gaan zou veel goed doen voor de onzekere Europese burgers. De sociaal-economische onzekerheid in grote delen van de EU en de uitdagingen op het gebied van energie, klimaat, voedsel, handel, grondstoffen, vrede en veiligheid, mensenrechten, migratie, verdienen een aanduiding van richting. Het is aan de Europese Raad, bij monde van de president van Rompuy, om hieraan leiding te geven. Ieder zijn job. Ik verheug me op volgend jaar op een meer inspirerende toespraak van de politieke leiding van de EU.

Coby van der Linde is hoofd van het *Clingendael International Energy Programme*, hoogleraar Geopolitiek en Energiemanagement aan de Rijksuniversiteit Groningen en lid van de *Energieraad*.